

betrekkelijk weinig aandacht geef, moet het verschijnsel haast wel algemener zijn dan zo misschien lijkt. Ik vermoed dat de uitlopers die ik op sponzen gezien heb de functie hadden om uiteindelijk nieuw gebied te koloniseren. Dat komt door de volgende waarnemingen. Het draadje weefsel waaraan de sponsbolletjes hingen, was zo dun dat losraken van de moeder-kolonie een kwestie van heel weinig tijd leek. In het andere geval, in Kroatië, had het gelanceerde weefselbolletje zich al gehecht op een plekje een tiental centimeters van de moederkolonie.

Waarschijnlijk is er slechts de oppervlakkige uiterlijke gelijkenis tussen het verschijnsel van het gelanceerde weefsel bij zakpijpen en sponzen. Bestudering van het verschijnsel bij de ene groep zal dan niet veel helpen om dat bij de andere te begrijpen. Hoe dan ook, *Botryllus schlosseri* is de derde soort zakpijp die uitlopers kan vormen. Het lijkt daarom aannemelijk dat meer soorten het kunnen. Let er eens op.

LITERATUUR

ATES, R.M.L., 1998. De druipzakpijp, *Didemnum lahillei* Hartmeyer, 1909 in Zeeland. *Het Zeepaard* 58: 101-110.

ATES, R.M.L., 2006. Druipende zakpijpen, overzicht en stand van zaken. *Het Zeepaard* 66: 21-26.

WILSON, D.P., 1951. *Life of the shore and shallow sea*. Nicholson & Watson, London.

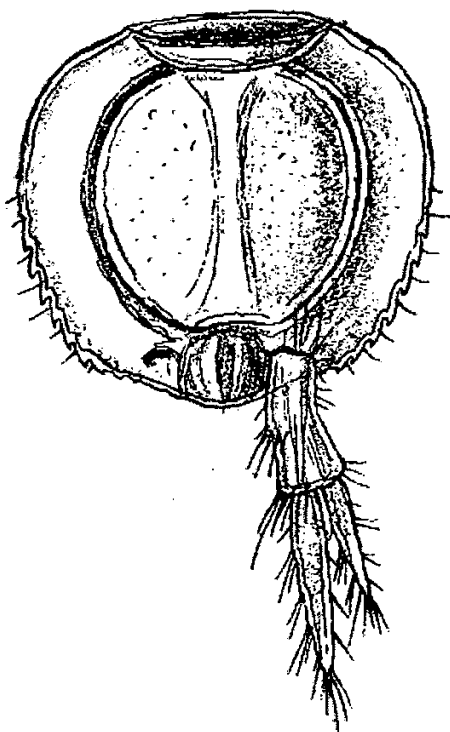
Adres van de schrijver: Gov. Flinkstraat 101506 LL Zaandam

DE ZEEPISSEBED *JANIROPSIS* SP. (CRUSTACEA: ISOPODA: JANIRIDAE) GEÏNTRODUCEERD IN NEDERLAND – MARCO FAASSE

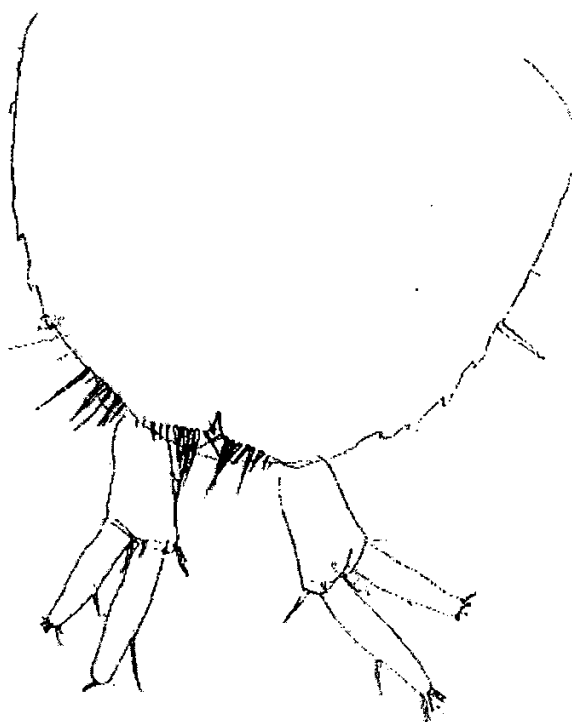
Op 17/08/2000 werd een nieuwe zeepissebed in Nederland waargenomen, die vermeld werd als *Janiropsis breviremis* (zie Faasse, 2001). Het materiaal kwam niet helemaal overeen met de beschrijving in Holthuis (1956), maar andere Europese soorten kwamen niet in aanmerking. Inmiddels werd veel meer materiaal van deze soort verzameld op meerdere plaatsen en uit een meer gedetailleerde bestudering van dit materiaal bleek dat het een andere soort van het genus *Janiropsis* betreft. De identiteit van de soort staat nog niet vast, maar zeker is dat ze nog onbekend was voor de noordoostelijke Atlantische Oceaan. Het is niet uitgesloten dat het een onbeschreven soort betreft.

MORFOLOGIE

Er zijn verscheidene verschillen met *I. breviremis*. Bij *Ianiropsis* sp. van Nederland bedraagt het aantal tanden aan een zijde van het pleotelson vier (fig. 1) of uitzonderlijk vijf. Bij *I. breviremis* kan dit aantal tanden wel 7-9 bedragen (fig. 2). Volgens Sars (1896-1899) reikt de eerste antenne (antennula) net tot voorbij het midden van het voorlaatste segment van de tweede antenne (antenna), bij *Ianiropsis* sp. van Nederland reikt de eerste antenne ongeveer tot het einde van het voorlaatste segment van de tweede antenne. De Nederlandse *Ianiropsis*-soort behoort tot de zogenaamde *palpalis*-groep, gekenmerkt door geslachtsdimorfisme in de vorm van een langgerekte palp van de maxillipeden bij de mannetjes (Wilson & Wägele, 1994).

Figuur 1: Pleotelson van *Ianiropsis breviremis*.

Figuur 2: Pleotelson van *Ianiropsis* spec.

VOORKOMEN IN NEDERLAND

Ianiropsis sp. werd eerst verzameld op Neeltje Jans, waar deze soort plaatselijk zeer talrijk is. Later werden tientallen exemplaren verzameld bij de Zoetersbout (22/09/04), 3 exemplaren bij de Anna Frisopolder op Noord-Beveland (25/06/05), enkele in de voormalige veerhaven van Anna Jacobapolder (08/07/05), enkele in de koelwateruitlaat van de electriciteitscentrale op de Maasvlakte (28/01/06), ongeveer een vijftigtal in het Goesse Meer (09/08/06) en een exemplaar in de jachthaven van Burghsluis (05/05/07).

DISCUSSIE

Zeepissebedden van het genus *Janiropsis* worden geregeld aangetroffen in zeeaquaria (Debelius, 1999: p. 300, met foto). Dit is een mogelijke bron van introducties. Van de Atlantische kust van N.-Amerika (Massachusetts en Rhode Island) wordt eveneens een niet verder op naam gebrachte soort van het genus *Janiropsis* vermeld, waarbij wordt aangegeven dat het op naam brengen problematisch is en dat het een exotische soort betreft (MIT Sea Grant, 2007).

MET DANK AAN ...

Theus Hollem en Marianne Ligthart, die me vergezelden onder water. Marianne zorgde tevens voor een deel van de literatuur.

SUMMARY

An isopod of the genus *Janiropsis* has been introduced to The Netherlands. The first find on 17/08/2000 has been reported as *Janiropsis breviremis*; however, more detailed study of more extensive material revealed that it belongs to a different species, not yet identified to species level, but definitely new to the north-east Atlantic.

LITERATUUR

- DEBELIUS, H., 1999. *Crustacea guide of the world*. IKAN, Frankfurt, 321 pp.
- FAASSE, M.A., 2001. De zeepissebed *Janiropsis breviremis* Sars, 1899 autocht-oon in Nederland. *Het Zeepaard* 61(1): 7-8.
- HOLTHUIS, L.B., 1956. Isopoda en Tanaidacea (K V). *Fauna van Nederland*, afl. XVI. Sijthoff, Leiden, 280 pp.
- MIT SEA GRANT, CENTER FOR COASTAL RESOURCES, 2007. *Introduced Species-Descriptions*. http://massbay.mit.edu/exoticspecies/exoticmaps/descriptions_intro.html (gezien 23/03/07).
- SARS, G.O., 1896-1899. *An Account of the Crustacea of Norway, with short descriptions and figures of all the species*. Vol. II. Isopoda. Cammermeyers, Christiana en Copenhagen, x + 270 pp.
- WILSON, G.D.F. & J.-W. WÄGELE, 1994. Review of the family Janiridae (Crustacea: Isopoda: Asellota). *Invertebrate Taxonomy* 8(3): 683-747.

e-mailadres van de schrijver:
mafaasse@hetnet.nl